

tři
scény
plné
emocí

2/2022

DIVADELNÍ REVUE *DJKT*

OPERA | ČINOHRA | MUZIKÁL | BALET

 DJKT.

DIVADLO J. K. TYLA V PLZNI

Vážení diváci a milí abonenti,

hned úvodem Vám chci zcela upřímně poděkovat za projevovou důvěru, kterou nám dokazujete každou návštěvou divadla i opětovným zakoupením předplatného. Po dvou sezónách zkomplikovaných epidemií a přerušení prodeje abonmá jsme s určitými obavami spouštěli upravený cyklus půlročního předplatného. Nakonec i přes

všechny nesnáze si nově abonmá zakoupilo přes pět a půl tisíce diváků. Je to sice jen o něco málo více než polovina původního počtu, ale po dvou uplynulých velice nejistých letech to považuji za opravdu velký úspěch. I nový rok nám ale ukázal, že onemocnění si opravdu nevybírá, a my jsme museli opět několik představení nahradit jiným titulem, přesunout nebo bohužel úplně zrušit. Za to se Vám, milí diváci, velice omlouvám, ale věřte, že v takových případech vždy zvažujeme nejrůznější možnosti. Od rychlých záskoků, hostování herců z jiných divadel či hledání vhodného náhradního termínu nebo titulu.

Další mé poděkování patří divákům i všem ostatním, kteří pomohli zorganizovat komponovaný večer *Bílý akát pro Ukrajinu*. Výtěžek ze vstupného ve výši 113 000 korun putuje k umělcům a ostatním zaměstnancům ukrajinského Akademického divadla hudební komedie M. Vodyanyho v Oděse, jejichž rodiny byly následkem válečného konfliktu rozděleny a často zůstaly bez jakýchkoliv prostředků. Zaměstnanci našeho divadla také štědrě přispěli do materiální sbírky na pomoc ukrajinským občanům. Ale ač jsou aktuální světové události jakkoliv děsivé a nepochoptitelné, budu se v dalších řádcích soustředit především na naše divadlo. Rád bych Vás totiž pozval na dvě velké události – na světovou premiéru opery *Quo vadis*, jejíž libretto jsme vytvořili společně s autorkou hudby Sylvii Bodorovou a představíme ho v polovině června na Nové scéně v mé režii, a také na *Noc s operou*. Tato nádherná akce, již jsme pět let po sobě velkolepě zakončovali divadelní sezónu, se po dvou zrušených ročních vrací do Amfiteátru Lochotín. A protože Vás chceme neustále překvapovat a přinášet Vám nové zážitky, nabídneme pod širým nebem rovnou dvě představení. Tím prvním bude již avizované operní drama *Macbeth*, tím druhým bude host Noci s operou – muzikál *Elisabeth*, který jsme uvedli v české premiéře v roce 2019 a který se zařadil mezi nejnáročnější produkce našeho divadla.

Vážení diváci, přeji nám všem, abychom si vážili každého hezkého dne, každého radostného okamžiku i každého milého slova. A ať máme co nejvíce příležitostí setkat se a čerpat energii z krásy divadelního umění.

Martin Otava
ředitel DJKT

Milí diváci,

mnozí z nás byli svědky, jak někteří předpovídali, že divadlo nepřežije přechod milénia, že kultura v divadle je přežitek a bude přehlušena interaktivními zážitky spojenými s virtuální realitou. Jsme svědky, že další, pro nás nepředvídatelné a neuvěřitelné skutečnosti, které nás obklopují, dávají za pravdu naší přírodní touze po poznání. Poznání v emocích, živém umění a potřeba kontaktu s jevištním tvarem a umělci. Jsme nadšení a přesvědčení o správnosti konání a přenosu duchovní sféry na poli divadelnictví.

Tak jako ostatní soubory tak i náš baletní připravoval premiéry, které jsme mohli nabídnout divákům v hledišti (nejen doma u monitorů) až se začátkem této divadelní sezóny. Těšíme se ze dvou nových premiér na Malé scéně, které jsou téměř vždy vyprodané. Nejen pro děti uvádíme *Princeznu se zlatou hvězdou* inscenovanou týmem DEKKADANCERS a taneční adaptaci německého choreografa Dustina Kleina *Vyhoďte ho z kola ven* podle románu Kena Keseyho a hry Dalea Wassermana *Přelet nad kukaččím hnízdem*. K velkým titulům z romantické éry klasických baletů jsme na scénu Velkého divadla přiřadili oblíbeného *Dona Quijota* Ludwiga Minkuse a pro jeviště Nové scény vytvořili taneční drama *Srdce* s neobvyklým tématem. Po nejkrásnější dovolené se do souboru vrátila Jarmila Hruškociová, které režisér a choreograf Libor Vaculík svěřil titulní roli v *Lady Macbeth – 1865*. S podmanivou hudbou Dmitrije Šostakoviče, Arvo Pärta a Petra Maláska vznikla další sugestivní inscenace, jež dává nahlédnout do nitra krásné ženy neváhající jít za svou láskou i přes zapovězenou hranici. Dalším výjimečným jarním počinem se stal okamžik, kdy jsme se mohli sejít na jevišti ve Velkém divadle se světovými hvězdami baletu. Bylo nám ctí přivítat na *Balet Gala 2022* ikonu baletního nebe Lucii Lacarru spolu s Matthewem Goldingem, sólisty hamburského baletu Silvii Azzoni a Oleksandra Ryabka nebo sólisty pražského Národního divadla Nikolu Márovou a Adama Zvonáře. Tento nevšední zážitek se budeme snažit každoročně opakovat. V květnu budou naši tanečníci připravovat svůj večer na Malé scéně, kde se zhostí rolí choreografů a režisérů. Impulsy a podpora nových umělců jsou tak důležité pro rozvoj a fantazii nejen pro jejich umělecký růst, ale také pro další naplnění vjemů a rozvíjení inspirace pro naše diváky.

Moc se na Vás těšíme na všech scénách našeho divadla.

Jiří Pokorný
šéf souboru baletu

Kontakty:

Ředitelství
Palackého nám. 30, 301 00 Plzeň
tel. +420 378 038 049

Odd. prodeje a služeb,
předplatné a hromadné objednávky
Smetanovy sady 16, 301 00 Plzeň
tel. +420 378 038 185, 378 038 186
predplatne@djkt.eu

Denní pokladna
Smetanovy sady 16, 301 00 Plzeň
Po–Pá: 10.00–18.00
tel. +420 378 038 190
vstupenky@djkt.eu

Divadelní pokladny
(hodinu před začátkem představení)
Velké divadlo, Smetanovy sady 16, 301 00 Plzeň
tel. +420 378 038 128

Nové divadlo, Palackého nám. 30, 301 00 Plzeň
tel. +420 378 038 059

Malá scéna, Palackého nám. 30, 301 00 Plzeň
tel. +420 378 038 439

Odd. marketingu a propagace
Palackého nám. 30, 301 00 Plzeň
tel. +420 378 038 180

DIVADELNÍ REVUE DJKT
vychází 4 x ročně
MK ČR E 14075
Vydává: Divadlo Josefa Kajetána Tyla, příspěvková organizace,
Palackého nám. 2971/30, 301 00 Plzeň – za podpory MK ČR
a Plzeňského kraje
IČ 00078051
Ředitel DJKT: doc. MgA. Martin Otava, Ph.D.
Zřizovatel DJKT: statutární město Plzeň
Odpovědná redaktorka: Bc. Martina Drbušková
Grafické zpracování: Michal Světlík
Foto: Irena Štěrbová, archiv DJKT (není-li uvedeno jinak)
Sazba: Miroslav Herejk
Tisk: AZUS Březová, s.r.o.
2/2022 vychází 29. dubna 2022.
Uzávěrka 1. dubna 2022. Změna programu vyhrazena.

DIVADELNÍ REVUE

OPERA | ČINOHRA | MUZIKÁL | BALET

OBSAH

2-3	Nově na repertoáru / muzikál Fun Home
4-5	Nově na repertoáru / balet Srdce
6-7	Nově na repertoáru / balet Lady Macbeth – 1865
8-9	Nově na repertoáru / činohra Pravda
10-11	Nově na repertoáru / činohra Lidé, místa, věci
12-13	Premiéry / opera Quo vadis
14	Nově na repertoáru / opera Stvoření
15	Mozaika
16-17	Noc s operou
18-19	Afroditi Vasilakopoulou a Justin Rimke Rozhovor se sólisty baletu
20-21	Představujeme Mistr zvuku Petr Šolc
22-25	Mozaika
26-27	Jubilea / Vzpomínáme
28	Nová scéna nabídne lepší zvuk
29	Rozhovor s režisérem Šimonem Dominikem
32	Festival Na scénu!

titulní strana
Jarmila Hruškociová, Gaëtan Pires (*Lady Macbeth – 1865*)
foto Irena Štěrbová

FUN HOME

Lisa Kron / Jeanine Tesori

podle grafického románu kreslířky Alison Bechdel

Česká premiéra 26. února 2022
na Malé scéně

Český text **Hana Nováková**

Režie **Lumír Olšovský**

Hudební nastudování a dirigent **Pavel Režný**

Dramaturgie **Pavel Bár**

Choreografie **Pavel Klimenda**

Scéna a kostýmy **Andrea Pavlovičová**

Lighting design **Lumír Olšovský**

Sound design **Matouš Pilný**

„Fun Home je dechberoucí nálož emocí, jejichž náhlé a kontrastní střídání nenechá diváka ani na chvíli vydechnout. Přes svou délku více než jeden a půl hodiny bez pauzy mělo představení neuvěřitelný spád a nenašlo se v něm jediné ‚hluché místo‘. Dokonalá harmonie vizuálního, hudebního i dramatického ztvárnění povyšuje plzeňskou inscenaci tohoto muzikálu do skutečné top ligy a pevně věřím, že se brzy i u nás stane jedním z nejúspěšnějších muzikálů současnosti.“

KLASIKAPLUS.CZ, 1. března 2022

„Muzikál hned několika superlativů – scéna, hudební nastudování, dětské představitelky a hlavně – E. Staškovičová, která je v roli Alison dokonalá – pěvecky i herecky naprosto perfektní...“

„Tehle muzikál je o dětech a dospívání, ale pro děti tak docela není. Je o hledání místa člověka ve světě, o strachu z pravdy, o rodině, která je dokonalá jenom navenek. Vynikající ústřední trojice Eva Staškovičová, Lucie Dolejšková a Jozef Hruškoci vám představí rodinu, do které byste chtěli i nechtěli patřit zároveň.“

z reakcí diváků, I-DIVADLO.CZ

„Zdá se až neuvěřitelné, kde se, při známé české dětské muzikálové bídě, Lumírovi Olšovskému během několika let podařilo objevit tolik talentů, o které má už nyní zájem také reklama, televize a film. I ve Fun Home exceluje trojice výborně sehraňých dětí – v premiéře Tadeáš Prokop, Robin Beneš a zejména pak vynikající Silvie Kropáčová (Alison dítě), přičemž nejmladšímu Tadeášovi je teprve šest let. Bravo za takovou souhru a hereckou disciplínu!“

Vítězslav Sladký, MUSICAL-OPERA.CZ, 10. března 2022

Silvie Kropáčová, Tadeáš Prokop, Robin Beneš
foto Martina Root

Viktorie Vítová, Kateřina Tafatová

Jozef Hruškoci, Tobiáš Freja, Markéta Jindrová, Jáchym Karhánek

Eva Staškovičová

Lucie Dolejšková, Jozef Hruškoci

SRDCE

Jan Rejent / Pavel Lochman

Koprodukční inscenace Divadla Josefa Kajetána Tyla a Agentury Srdce

Premiéra 5. března 2022
na Nové scéně

Scénář a libreto **Milana Pokorná**
Choreografie a režie **Richard Ševčík**
Scéna a kostýmy **Marek Cpin**
Projekce **Jakub Mareš**
Světelný design **Igor Staškovič**
Asistentka choreografie **Zuzana Hradilová**

„Taneční inscenace *Srdce*, jež je první baletní novinkou nového roku na českém jevišti, se vymyká v mnoha ohledech repertoáru známému z našich scén. Vznikla velmi netradičním způsobem z iniciativy zcela mimodivadelní, je zaštitěna soukromou agenturou, ve spolupráci s baletním souborem regionálního ‚kamenného‘ divadla, avšak pro premiéru si tvůrci vybrali Prahu. V samotné organizaci i poslání inscenace je řada zvláštních aspektů, které řadí tento kus stranou kritérií, jež jinak aplikujeme bez skrupulí na dramaturgii tanečních souborů. Je dílem velké vytrvalosti, projevuje se v ní znalost psychologie i řemesla, neomylné zacílení. Její snad nejhlavnější funkcí bude posloužit jako nástroj popularizace moderní medicíny. Příběhy vycházející z osobní prožité zkušenosti obvykle nevidáme v baletním žánru, pokud se nejedná o biografická zpracování života a díla známých osobností. Osobní a individuální zpovědi většinou otevírají autoři na nezávislé scéně, v rozvolněné alternativě současného tance. A na baletních scénách se obvykle sahá po literárních předlohách nebo archetypálních podobenstvích. Inscenace *Srdce* však osobní zpovědi je, a to tančenou formou dějového baletu, jehož slovník klouže lehce mezi neoklasikou a dobře vžitými principy moderního tance, který se po stu letech stal sám ‚klasikou‘.“

Lucie Kocourková, OPERAPLUS.CZ, 12. ledna 2022

„Působivý je už vlastní úvod inscenace – moment, v němž přichází na ztemnělou scénu do světelného kuželu Erika a tanečnice představující Srdce – v němž obě dívky vytvářejí elegantní obrys srdce ze svých těl. A vyzdvihnout je třeba originální podobu orgánu, ztvárněnou několika tanečníky v tělových trikotech, kteří svými těly plasticky vytvoří vlastní srdcový sval a přesně vyměřenými pohyby představují jeho tlukot. Vlastní drama se odehrává v druhé polovině představení, která je tanečně velmi působivá. Hlavním bodem je vlastní názorná transplantace pojatá ve sdělném minimalismu. Chirurgové netančí, místo nich tančí Srdce, kdy tanečnice působivě až drásavě ztvárňují chování srdce při vlastní transplantaci. Srdce má náhle svůj vlastní život, který nesmí být zmařen. [...] Plzeňská premiéra se uskutečnila před zcela zaplněným hledištěm, které odměnilo účinkující i tvůrce dlouhým aplausem vstojem... Nezpochybnitelný význam inscenace *Srdce* podtrhla i přítomnost významných osobností – především kardiochirurga prof. Jana Pirka, který se svými kolegy pozdravil před premiérou publikum a vyzdvihl závažnost tohoto počínu.“

Gabriela Špalková, TANEČNÍ AKTUALITY.CZ, 15. března 2022

Kristýna Miškolciová, Justin Rimke
foto Mário Bakuš, Irena Štěrbová

Andronika Tarbošová

Richard Ševčík

Kristýna Miškolciová

Abigail Jayne Baker, Karel Audy

LADY MACBETH – 1865

Dmitrij Šostakovič / Arvo Pärt / Petr Malásek

*Světová premiéra 19. března 2022
na Nové scéně*

Libreto **Zdeněk Prokeš, Libor Vaculík**
Choreografie, režie a výběr hudby **Libor Vaculík**
Hudební režie **Petr Malásek**
Scéna a projekce **Petr Hloušek**
Kostýmy **Roman Šolc**
Odb. poradce pro znakový jazyk **Kristýna Voříšková**
Světelný design **Jakub Sloup, Libor Vaculík**
Zvukový design **Matouš Pilný**

„Pozoruhodná je koncepce scénického řešení a mimořádné jsou precizní taneční výkony všech účinkujících s Jarmilou Hruškociovou v titulní roli. Tančí se na realisticky koncipované scéně Petra Hlouška ozvláštněné působivým světelným designem Libora Vaculíka a Jakuba Sloupa. Je výstavně divadelní, dodává jevištnímu dění žádoucí plastičnost. Při venkovních scénách umně vytváří tmavá zákoutí, nenásilně zvýrazňuje klíčová místa na scéně a celku dodává hlubokou expresivnost. Výborná je scéna s bouřkou a deštěm (snad odkaz na Ostrovského), ač nespadne ani kapka, máte tendenci hledat deštník. [...] Je třeba ocenit, že Libor Vaculík vytváří skutečně životné jevištní dění – role se snaží obsazovat tanečníky, jejichž reálný věk odpovídá věku postavy, již ztvárňují. Dění na jevišti je skutečně realistické a uvěřitelné. Roli krásné vražedkyně koncipoval Vaculík přímo pro Jarmilu

Hruškociovou. Dobře věděl proč. Charismatická tanečnice je nejen technicky výborně disponována, ale má mimořádné dramatické citění a herecký talent. Prokázala ho už nejednou, ve Vaculíkově choreografii naposledy v hlavní vypjaté roli komorního dramatu *Slečna Julie*. Tentokrát v technicky, herecky a rovněž i psychicky nesmírné náročné roli Katherine podala vskutku strhující výkon. Její precizní tanec, elegancie pohybu a celková grációznost jevištního výrazu povyšují její krásnou vražednici Katherine do kategorie divadelně mimořádných ženských postav.“

Gabriela Špalková, OPERAPLUS.CZ, 25. března 2022

Jarmila Hruškociová, Richard Ševčík

Jarmila Hruškociová

Jaro Neuschwander, Mátýás Szilveszter Sántha, Kristina Kodedová, Miroslav Suda

Richard Ševčík, Jarmila Hruškociová, Jiří Žalud

PRAVDA

Florian Zeller

Premiéra 2. dubna 2022
ve Velkém divadle

Překlad **Michal Zahálka**

Režie **Thomas Zielinski**
Dramaturgie **Klára Špičková**
Scéna **Pavel Svoboda**
Kostýmy **Jana Smetanová**
Hudba **Ivan Acher**
Světelný design **Antonín Pflieger**

Alice: Neunavuje tě pořád lhát?

Michel: Je to cena za to, že se můžu scházet s tebou.

Alice: Budu ti připadat naivní, ale někdy si říkám, že by bylo všechno jednodušší, kdyby si všichni říkali pravdu...

Michel: To by byla hrůza, Alice. Učinněná noční můra. Kdyby si lidé ze dne na den přestali lhát, nezbyl by na Zemi jedinej pár. Vlastně by to byl konec civilizace.

Alice: Ty mě nechápeš. Žiju s ním. A mám ho ráda.

Michel: Paula?

Alice: Jasně že Paula.

Michel: Jasně že jo. Já ho mám taky rád. Moc rád. Je to můj nejlepší kamarád, nezapomeň. (...)

Alice: Kdy se s ním uvidíš?

Michel: V pondělí. Máme v plánu tenis. Proč? Alice, slib mi, že mu nic neřekneš. Nezapomeň, že je bez práce. To člověku fakt nepřidá. Fakt ne. Poslední, co by teď potřeboval, je dozvědět se detaily tvýho milostnýho života. Jediné, čím mu teď můžeme dokázat naši lásku, je lhát mu. No ne?

Apolena Veldová, Michal Štěrba
foto Irena Štěrbová

Michal Štěrba, Jana Ondrušková

Apolena Veldová, Michal Štěrba

Michal Štěrba, Jana Ondrušková

Michal Štěrba, Jaroslav Matějka

LIDÉ, MÍSTA, VĚCI

Duncan Macmillan

Premiéra 20. dubna 2022
na Malé scéně

Překlad **Kateřina Holá**

Režie **Josef Kačmarčík**

Dramaturgie **Zdeněk Janál**

Scéna a kostýmy **Ján Tereba**

Hudba **Jakub Rataj**

Pohybová spolupráce **Richard Ševčík**

Videodotáčky **Lukáš Kellner (SUTNARKA/MULTILAB)**

Světelný design **Jakub Sloup**

„Variabilitu Malé scény se snažíme vytěžit na maximum, protože bychom divákům chtěli dopřát jedinečný zážitek z prostoru, o kterém si myslí, že ho důvěrně znají. Variabilitu navíc vyžaduje sama hra, protože v ní dochází často až k filmovým střihům v čase, z místa na místo, z reality do snu či noční můry.“

Josef Kačmarčík, režisér inscenace

QUO VADIS

Sylvie Bodorová

Světová premiéra 11. června 2022
na Nové scéně

Hudební nastudování **Jiří Petrdlík**
Dirigent **Jiří Petrdlík / Jiří Štrunc**
Režie **Martin Otava**
Scéna **Daniel Dvořák**
Kostýmy **Dana Haklová**
Světelný design **Antonín Pflieger**
Dramaturgie **Zbyněk Brabec**
Choreografie **Jiří Pokorný**
Sbormistr **Jakub Zicha**

Nero, císař **Philippe Castagner**
Poppea, císařova žena **Ivana Veberová**
Agripina, císařova matka **Jana Foff Tetourová / Jana Piorecká**
Marcus Vinicius **Michal Bragagnolo / Tomáš Kořínek**
Lygie, Markova láska, později jeho žena **Eva Hartová / Vanda Šípková**
Petronius, arbiter elegantiarum **Jiří Kubík**
Eunike, Petroniova družka **Ivana Klimentová / Radka Sehnoutková**
Tigellinus, velitel pretoriánské gardy **Jiří Brückler / Jan Kukul**
Apoštol Petr **Josef Kovačič**
Chilon, zpěvák **Jakub Hliněnský / Martin Matoušek**
Lucius Sextus, pretoriánský voják **Jevhen Šokalo**
Herold, ceremoniář **Dalibor Tolaš**
Flavius (tanečník) **Richard Ševčík**
Livius (tanečník) **Gaëtan Pires**
Hlas Ježíše **Martin Stránský**
Moderátorka SPQR „Senatus Populusque Romanus“ **Marcela Durasová**
Andromachos, krétský lékař **Pavel Feiferlík**
Ursus, ochránce Lygie **Roman Dušek**

Napsat operu je velice těžké. Jistě, invenci musí mít skladatel i k napsání drobné klavírní skladbičky, ale opera vedle invence vyžaduje i smysl pro tektoniku díla, zkušenosti s vokálním aparátem a v neposlední řadě i dramatický nerv. Skladatel si musí umět vybrat nosný námět, který by oslovil dnešního diváka (a to nemusí být námět z naší současnosti, ale třeba nadčasové téma z dávné minulosti), musí si umět vytvořit dramaturgickou kostru libreta a libreto napsat. Každý skladatel ovšem není Wagner nebo Janáček,

kostýmní návrh Dany Haklové

pak si však musí najít schopného libretistu, který mu takové libreto vystaví a napíše. A skladatel musí poté s libretistou tak úzce spolupracovat, jako např. se svými libretisty spolupracovali Smetana, Verdi nebo Puccini, abych jmenoval alespoň ty největší skladatele. Historie opery, píšící se již přes 400 let, nám dává bezpočet příkladů oper s krásnou hudbou, která ovšem dramaticky chatrné libreto nezachrání, a opera pak odpočívá v prachu archivů nebo maximálně je díky své hudbě uvedena koncertně.

Nad existencí opery jako takové se již desetiletí vedou diskuse, zda jako žánr není přežitá. Režiséři, kteří svým aktualizováním deformují klasická operní díla, životnosti opery jako takové nepomáhají, ba dokonce určitou část publika z divadel vyhánějí. A divadla by měla uvádět skladby současných autorů, protože tím je životnost opery zajištěna. Ano, tato díla nemají takový počet repríz jako např. *Carmen* nebo *La traviata*, ale ožívují operní repertoár a v divadlech, která se jim pravidelně věnují, je publikum dokonce netrpělivě očekává. Byl by to již dlouhý seznam oper, které vznikly v našem 21. století a o kterých již dnes můžeme říci, že významně obohatily operní repertoár. Bohužel těmto dílům se naše divadla příliš nevěnují, a tak vynikající opery skladatelů Heggieho, Battistelliho, Pickera, Wuorinena, Glanerta nebo Boesmanse naše publikum nezná. Plzeňská opera ovšem v posledních letech uvádí novinky současných českých operních skladatelů, v poslední době např. *Jakuba Jana Rybu* Miroslava Kubičky nebo *Broučky* Jana Jiráka, které publikum velice dobře přijalo nejen pro známý a oblíbený sujet, ale i pro jejich přístupnou hudbu.

Bylo jen otázkou času, kdy naše přední skladatelka Sylvie Bodorová napíše svou první operu, neboť slavila úspěchy s velkými oratorními díly *Juda Maccabeus* (2002) a *Mojžíš* (2008), napsanými pro festivaly Pražské jaro, resp. Smetanova Litomyšl. Na těchto dílech Sylvie Bodorová prokázala svůj cit pro velká vokální díla a vznik její první opery *Legenda o Kateřině z Redernu*, na které pracovala v letech 2012–2014 a která byla poprvé uvedena 19. prosince 2014 v Divadle F. X. Šaldy v Liberci, byl tedy jen logickým pokračováním v tomto druhu komponování. Její druhou operu *Quo vadis* u ní objednala plzeňská opera. Vznikla na libreto skladatelky a ředitele DJKT Martina Otavy, který zároveň bude dílo režirovat, inspirována byla díly antických autorů Suetonia, Tacita a Petronia a objevují se v ní motivy stejnojmenného románu polského romanopisce Henryka Sienkiewicze. Zavede nás do antického Říma v letech 60–68, do doby, kdy Římu vládl císař Nero.

Na svých webových stránkách se Sylvie Bodorová zamýšlí nad postavením vážné hudby v 21. století. Mimo jiné tam píše: „Svět je plný spěchu a povrchnosti a my jsme tady proto, abychom přiměli ty druhé se na chvíli zastavit a přemýšlet. Jsme tady proto, abychom nasvítili věci z jiné stránky, abychom objevili souvislosti, které v tom chaosu zůstávají utajeny. Jsme tady ale hlavně proto, abychom obdarovávali – chtěla bych svým posluchačům dát kousek krásy, podělit se s nimi o zážrak tvoření. Hudba je největší dar – je pořád s námi, když ji potřebujeme. Vypovídá o tom, co slovy nejsme schopni říci. Je mostem mezi nebem a zemí. Hudba je zážrak.“

Světová premiéra opery *Quo vadis* Sylvie Bodorové bude unikátní. Nenechte si ujít příležitost „být při tom“.

Zbyněk Brabec

Umění nemá sílu věci měnit,
ale má sílu otevřít nevyřčené otázky

Rozhovor se skladatelkou Sylvii Bodorovou

Připravovaná opera vzniká na námět slavného románu *Quo vadis*. Dostala jste toto téma za úkol, nebo jste se na výběru podílela?

Jsou témata, která mne dlouhodobě zajímají, a toto je jedno z nich. Jsem ráda, že se mi podařilo pro *Quo vadis* získat i ředitele Martina Otavu natolik, že se stal i spoluautorem libreta. Určitě jsme v roce 2017, kdy se smlouva k napsání díla podepisovala, netušili, jak moc se toto téma stane aktuálním. Při práci na celkové koncepci se ukázalo, že téma *Quo vadis* je pro dnešního posluchače příliš epické, a bylo potřeba jít „na dřev“ celého příběhu. Základní kostra dějového příběhu podle H. Sienkiewicze je sice zachována, ale pro lepší scénické uchopení jsme ji podepřeli řadou historických reálií. Inspirovali jsme se díly římských autorů Suetonia, Tacita a Petronia.

Jak jste pracovala s operními hlasy. Využila jste klasický princip střídání sólových partů a sborových čísel, nebo jste se vydala jiným směrem?

Opera je fascinující žánr. Příznám se, že pro ni mám slabost. Ta komplexnost, neuvěřitelné možnosti a zároveň i určitá omezení. Prostě najít v daném tématu to, co se na jevišti dá podtrhnout, a vyvarovat se dlouhých a pro posluchače nudných popisů. Zaujmout. Najít způsob, jak děj zrychlit, přiblížit posluchači, aby odpovídal vnímání dneška. Proto v opeře *Quo vadis* najdete i projektované zpravodajství odpovídající dnešní době. Víc asi nebudu prozrazovat. Vedle árií je v mé opeře řada ansámbľů – duetů i tercetů. Fascinuje mne to, co v činohře není možné, ale v opeře ano, a to díky síle emocionálního hudebního sdělení! Těším se také na sborové scény. Stručně řečeno, mělo by tam být vše, co klasická opera obsahuje, a snad ještě něco, co přináší pouze naše doba.

Je něco, co byste chtěla říci současnému divákovi prostřednictvím hudby opery *Quo vadis*?

Miluji historická témata. Téměř všechna moje zásadní díla jsou inspirována historickými událostmi – celovečerní oratorium *Juda Makabejský* komponované pro Pražské jaro (2002), oratorium *Mojžíš* komponované na objednávku Smetanovy Litomyšle (2008), orchestrální písňový cyklus *Lingua angelorum* na objednávku Thomase Hampsona (2012). Tento cyklus byl inspirován dobou Rudolfa II. a stejnou dobou byla inspirována i opera *Legenda o Kateřině z Redernu* (2014), objednaná divadlem F. X. Šaldy v Liberci. Vždy, když začínám na tématu pracovat, snažím se nejdříve získat co nejvíce znalostí, pochopit dobu, ve které se příběh odehrává. Je pro mne až šokující, jak se jednotlivé vzorce se železnou pravidelností opakují a my lidé je nejsme schopni rozestat, a byť sice vždy v jiném hávu, jim podléháme a dopouštíme se stále stejných chyb. Umění nemá sílu věci změnit, ale má sílu otevřít často nevyřčené otázky, osvětlit věci z jiné stránky a přivést lidi k zamyšlení. Pokud se mi to alespoň u části publika podaří, budu šťastná.

Děkuji za rozhovor.

STVOŘENÍ

Joseph Haydn

Premiéra 23. dubna 2022
ve Velkém divadle

Hudební nastudování a dirigent **Jiří Štrunc**
Režijní spolupráce **Michal Lieberzeit**
Dramaturgie **Zbyněk Brabec**
Sbormistr **Jakub Zicha**
Hudební příprava **Maxim Averkiev, Martin Marek**

Uriel **Tomáš Kořínek**
Adam **Jiří Hájek / Jakub Hliněnský**
Eva **Andrea Fridová / Radka Sehnoutková**
Gabriel **Yukiko Kinjo / Jana Sibera**
Rafael **Jiří Hájek / Jan Hnyk**

Na konci svého dlouhého života napsal Joseph Haydn dvě významná oratorní díla – *Stvoření* a *Roční doby*, která patří nejen k jeho vrcholným kompozicím, ale k tomu nejlepšímu, co bylo v té době v oratorní literatuře napsáno. Oratorium *Stvoření*, které uvedeme koncertně, vzniklo v roce 1798 na libreto barona Gottfrieda van Swieteny. Je to epické líčení stvoření světa, přičemž archandělové Gabriel, Uriel a Rafael podrobně vyprávějí, jak Bůh při stvoření světa během sedmi dnů postupoval. V posledním díle pak tráví prarodiče všeho lidstva Adam a Eva šťastné dny v ráji. Sólové party se v oratoriu střídají s náročnými sbory, inspirovanými velkými oratorii Georga Friedricha Händela.

Světlo pro Mariupol

V úterý 22. března jsme společně s Vámi rozsvítili pomocí svíček azbukou psaný nápis „děti“. Podobný nápis byl podle mnoha snímků před divadlem v Mariupolu, kde měl ochránit úkryt pod divadlem a zabránit shazování bomb. Do akce Světlo pro Mariupol pořádané iniciativou Stojíme za Ukrajinou se připojily desítky divadel po celé České a Slovenské republice ve snaze vyslat symbolický vzkaz – *myslíme na vás!* nejen do obléhaného města. Krátce po vypuknutí konfliktu zorganizovali zaměstnanci divadla mezi sebou materiální sbírku na pomoc ukrajinským občanům a benefiční večer, jehož výtěžek putoval na podporu zaměstnanců divadla v Oděse.

Křemílek a Vochomůrka pro děti z Ukrajiny

Činoherní soubor zpřijemnil velikonoční svátky nejen česky, ale i ukrajinsky mluvícím dětem. Na neděli 17. dubna si totiž přichystal speciální představení pohádky *Křemílek a Vochomůrka*. Tuto inscenaci v režii Vladimíra Čepka má soubor v repertoáru od září 2021, o velikonoční neděli však zazněla jedna z repríz v překladu bývalé sólistky plzeňského baletu Oleny Papky a v simultánní interpretaci Járy Blažka. Kouzlo divadelního zpracování knihy Václava Čtvrťky *Pohádky z pařezové chaloupky Křemílka a Vochomůrky* si tak mohly vychutnat i ukrajinské děti s rodinami, které byly v posledních týdnech nuceně opustit svou vlast. Divadlo děkuje všem za organizaci, hercům i umělecko-technickému personálu, jež se na představení podíleli.

Bílý akát pro Ukrajinu

Velké divadlo přivítalo diváky netradičně i v pondělí 28. března. Důvodem bylo konání komponovaného večera na podporu umělců i ostatních zaměstnanců Akademického divadla hudební komedie v Oděse a jejich válkou rozdělených rodin. Program vzešel z původního koncertu *Bílý akát* z roku 2019 a podílely se na něm všechny umělecké soubory DJKT. O nejdojemnější momenty se postaraly oděská zpěvačka Natalia Tkachuk, Daria Guliaeva původem z Ruska a také krátký video-pozdrav ředitelky Eleny Redko a Iriny Kovalské z Oděsy. Ředitel divadla Martin Otava všem přítomným poděkoval za pomoc a podporu. Záštitu přijali ministr kultury Martin Baxa a náměstkyně primátora města Plzně Eliška Bartáková.

NOC S OPEROU

AMFITEÁTR LOCHOTÍN

MACBETH

24. června 2022 | 20.30

Elisabeth

MUZIKÁL AUTORSKÉ DVOJICE
MICHAEL KUNZE & SYLVESTER LEVAY

PŮVODNÍ PRODUKCE VBW VEREINIGTE BÜHNEN WIEN INTERNATIONAL GMBH
a company of Universal

26. června 2022 | 20.30

Příznivci velkolepé Noci s operou se po dvou zrušených ročních dočkají dvojitého zážitku. V pátek 24. června 2022 se v prostředí Amfiteátru Lochotín představí již avizované operní drama *Macbeth* v režii Tomáš Ondřeje Pilaře, hudební nastudování bude v rukou dirigenta Jiřího Štrunce. *Macbeth* je nejdramatičtější z děl Giuseppe Verdiho a sám skladatel ho prý miloval více než všechny své ostatní opery. Děj vychází ze Shakespearova příběhu o bezuzdné ctižádosti, nezřízené touhy po stále větší moci, ve které Macbeth podléhá našepťávání své ženy. „Opera se odehrává ve Skotsku jedenáctého století a oplývá množstvím efektních scén, jakými jsou například sabat čarodějnic, velká středověká bitva nebo velkolepá královská korunovace, které jsou jako stvořené k realizaci pod širým nebem a jejichž atmosféru podtrhneme mimo jiné ohromujícím sborem, velkým baletem, novým cirkusem a světelnou show,“ prozrazuje Tomáš Ondřej Pilař. V titulní roli se představí barytonista Martin Bárta, jako jeho ctižádostivá manželka lady Macbeth vystoupí plzeňská sólistka, držitelka Ceny Thálie Ivana Veberová. Při této příležitosti jsme představitelům hlavního páru položili dvě otázky. První z nich zní:

Open air představení jsou jistě velmi náročná, jaké jsou vaše zkušenosti s tímto typem produkce? A jak se na letošní Noc s operou těšíte a připravujete?

Martin Bárta

Open air produkce mají samozřejmě svá specifika. Kromě různých a variabilních exteriérů je to především amplifikace. Ne každý operní pěvec rád zpívá na mikroport. Nebyli jsme k tomu vyučeni a přirozené je pro nás zpívat akusticky. Technika zpěvu se tím pochopitelně nemění, nicméně určité diference to s sebou nese. Především si můžeme díky zpěvu na port dovolit větší zvukovou variabilitu. Dá se v podstatě i šeptat, zpívat opravdová pianissima a hlas se díky elek-

tronice k posluchači donese. Na druhou stranu odhalí se bemenší kaz a zaváhání, které jsou v divadelní akustice jen málo postřehnutelné. Já osobně mám s letními produkcemi pod širým nebem bohaté a letité zkušenosti. Proto se na *Macbetha* na Lochotíně velmi těším! Hlavně i kvůli tomu, že budu v tomto krásném prostoru poprvé v životě. Operní produkce pod širým nebem mají své neopakovatelné kouzlo. Často přitáhnou k tomuto žánru i diváky, kteří by se jinak do operního domu třeba nevypravili, a ti objeví pro sebe možná úplně nový svět krásy a prožitků.

S postavou Macbetha jste se setkal již několikrát, nejen na jevišti plzeňského divadla, ale také v Národním divadle v Praze. Co pro vás tato role znamená?

Postava *Macbetha* pro mě znamená především vůbec nejtěžší roli, jakou jsem kdy zpíval a hrál. I přesto, že se jedná o Verdiho rané dílo, titulní postava v sobě obsahuje vše, co je možné hlasem, výrazem a emocemi vyjádřit. Pěvecký part je nesmírně obsáhlý, prověřil dokonale barytonový hlas v celém jeho rozsahu a po herecké stránce prochází velmi rozdílnými stavy. Od neohroženého válečníka, přes milující-

Martin Bárta, Ivana Veberová
(*Macbeth*, 2016)

ho, leč trochu submisivního manžela, člověka toužícího po moci, bytost, již ovládají vidiny a přeludy, vzápětí opět hrdého chlapa, který jde pevně za svým cílem, až po člověka, jehož dožene spravedlivý osud, kterému se smířeně poddává. *Macbeth* je jistě snem každého barytonisty, potažmo herce, a představuje skutečný vrchol hudebně dramatického oboru. Každé střetnutí, ba i dotknutí se tohoto výjimečného díla musí být pro umělce svátkem!

Ivana Veberová

Představení venku mají vždy svou jedinečnou atmosféru. Jsou náročnější jistě v tom, že nikdy nevíte, co se ve venkovním prostředí přihodí. Musí se obměnit režie a přizpůsobit novému jevišti, orchestr s dirigentem jsou na jiném místě, než jste zvyklí, musíme pracovat s nazvučením, do toho všeho promlouvá nepřízeň počasí, obtížný hmyz překvapený zářím reflektorů apod.

V letošní Noci s operou ztvárníte dramatickou roli ctižádostivé lady Macbeth, tuto roli jste zpívala i před šesti lety v nastudování uvedeném ve Velkém divadle. Těší vás, že máte příležitost se k této roli vrátit, i když jen na jeden večer?

Na roli lady Macbeth se těším. Ztvárnění postav tohoto typu si velmi užívám. Po šesti letech bude časově náročnější si tuto roli opět oprášit, na druhou stranu je vždy příjemné poznání, jak role pěvecky i herecky dozrála.

Druhým představením v rámci Noci s operou bude velkolepé dílo o životě proslulé císařovny Sisi, za kterým stojí dvojice prestižních evropských tvůrců, textař a libretista Michael Kunze a skladatel Sylvester Levay. Česká premiéra *Elisabeth* se odehrála v listopadu 2019 na plzeňské Nové scéně a muzikál se zařadil mezi nejnáročnější produkce DJKT. „*Elisabeth* nabízí nejen podmanivý příběh doprovázený působivou hudbou, ale také velkou divadelní podívanou. Je to skvělý muzikál, máme hvězdné obsazení a teď máme dokonce příležitost naplno využít možnosti i atmosféru amfiteátru přímo pod širým nebem,“ neskrývá nadšení Lumír Olšovský. Ze obsazení bude opravdu hvězdné, dokazují ocenění, která protagonisté hlavních rolí získali. Představitelka titulní role Soňa Hanzlíčková je držitelkou Umělecké ceny města Plzně a její výkon byl oceněn i nominací na Cenu Thálie, její kolega Pavel Režný se za svůj výkon v roli Smrti stal laureátem této nejprestižnější tuzemské divadelní ceny. Stejně jako operním kolegům jsme jim položili dvě otázky, v první se opět ptáme na jejich zkušenosti s open air produkcí, a jak se na Noc s operou těší či připravují.

Soňa Hanzlíčková

Na uvedení *Elisabeth* pod širým nebem se těším a jsem také velmi zvědavá na celkovou atmosféru. S open air představeními nemám tak bohatou zkušenost. Vystupovali jsme párkrát ještě na JAMU se studentskými projekty na venkovních jevištích, ale to už je velmi dávno. Očekávám, že největší změna bude v oblasti ozvučení a také v počasí, které se nedá naplánovat. A vlastně i samotná Sisi měla velmi ráda neustále změny, překvapení a adrenalin. Takže i já se těším, že společně s kolegy a diváky zažijeme něco nového.

Muzikál Elisabeth ti přinesl velmi krásnou, ale náročnou roli. Podařilo se ti s ní i přes opakované zákazy veřejných produkcí sžít, nebo tě dokáže ještě něčím překvapit?

Elisabeth mě překvapuje neustále, a to nejen tato role, ale i představení jako celek. Střídají se zde dirigenti, her-

Soňa Hanzlíčková, Pavel Režný (*Elisabeth*, 2019)
foto Martina Root

ci a i nealterované role přinesou do představení vždy něco trochu jiného. Právě to mi přijde hezké. Ale asi nikdy nebudu mít pocit dokonalého sžítí s mojí rolí a toho, že vše běží automaticky. Myslím si, že v některých detailech je s každým představením stále co objevovat a na čem pracovat.

Pavel Režný

Hostuji na letní scéně Studia Dva v inscenaci *Starci na chmelu*, takže vím, jak může být open air představení náročné, ale zároveň i neskutečně osvěžující a obohacující. Největší nástrahou je počasí, všichni doufáme, že nám vyjde a takto velkolepou produkci muzikálu *Elisabeth* odehrajeme v co nejpriznivějších podmínkách. Nesmírně se těším, myslím, že *Elisabeth* si to opravdu zaslouží. Před plzeňskou premiérou jsem viděl open air představení *Elisabeth* v Schönbrunnu a byl to nezapomenutelný zážitek. Doufám, že stejně nezapomenutelný bude i pro naše diváky 26. červen 2022.

Role Smrti, kterou v muzikálu Elisabeth hraješ, ti vynesla nejprestižnější tuzemské divadelní ocenění – Cenu Thálie. Kromě tohoto úspěchu, co ti ještě tato role přinesla?

Věřím, že mě posunula jak herecky, tak hlavně pěvecky. Part Smrti je neobyčejně náročný a vídeňský supervizor Michael Roemer, který přijel v generálovém týdnu, aby dohlédl na kvalitu představení, po nás chtěl, abychom do rolí z pěveckého hlediska vnesli nějakou svou vlastní invenci. Věřím, že jsem do této role vtiskl kus sebe. Smrt je tak momentálně jednou z mých nejoblíbenějších rolí z repertoáru a moc si každé představení užívám.

Záštitu nad Nocí s operou přijali primátor města Plzně Pavel Šindelář a starostka městského obvodu Plzeň 1 Helena Řežabová.

Noc s operou (2019)
foto Martina Root

Labutí jezero (2021)

Afroditi Vasilakopoulou a Justin Rimke

V roce 2018 oba vtančili na jeviště DJKT a započali tak svoji taneční kariéru v plzeňském baletním souboru. Hned od jejich nástupu bylo zřejmé, že se jedná o výjimečné talenty, oba byli nepřehlédnutelní. Během pár let se jim podařilo vytvořit řadu krásných rolí a předvést spoustu vynikajících výkonů, v mnoha tanečních inscenacích tvoří okouzující pár. V polovině listopadu 2021 byli slavnostně jmenováni novými sólisty baletního souboru. Půvabná řecká tanečnice Afroditi Vasilakopoulou a charismatický tanečník z Německa Justin Rimke se podělili o své zážitky a pocity nejen z nového postu.

Co pro vás znamená stát se sólistou plzeňského baletního souboru?

Afroditi: Od dětství byl tanec v divadle mým snem, ale taky vzdálenou představou. Když jsem byla malá, každou noc jsem si při usínání představovala, jak tančím. Být tady – v baletním souboru, moci tančit se stejně nadšenými lidmi, dělat, co mě baví a naplňuje, je splněný sen. A stát se sólistkou bylo nečekané a překvapivé. Mám z toho velkou radost, jako když dítě dostane štědrý dárek, a je mi velkou ctí, že mi byla svěřena tato zodpovědnost. Sólovou smlouvu vnímám jako ocenění mého umění, mého úsilí a mé vášně.

Justin: Souhlasím s Afroditou. Sólová smlouva jistě představuje pro každého tanečníka uznání jeho úsilí, je to důkaz, že jste v průběhu let dostatečně pracovali. A i když jsem celý svůj dosavadní život pracoval na tom, abych se stále zlepšoval, nebudu zastírat, že postup mezi sólové tanečnický byl pro mě velkým překvapením.

Změnilo se u vás něco po získání sólové smlouvy?

Afroditi: Vlastně se nezměnilo nic, jelikož zdokonalování v tanci je nikdy nekončící proces. Těším se, že i nadále budu přijímat nové výzvy, že budu mít možnost umělecky se rozvíjet a že budu objevovat další inspirace i dosud skryté možnosti. Ale hlavně, že budu tančit, tančit, tančit. Tanec je způsob, jak se vyjadřuji, jak komunikuji. Na jevišti navazuji kontakt s kolegy a s nimi společně pak i s diváky. Chci každý den tvrdě trénovat, protože čím více se v tomto oboru naučíte, tím výmluvnější můžete být na scéně. Zkoušky i představení jsou jako závan svobody; harmonie, kterou hledám mezi tělem a duchem.

Justin: Mám-li být upřímný, po pracovní stránce se toho pro mě zas tolik nezměnilo, stále pracuji s plným nasazením. Už před svým povýšením jsem měl příležitost tančit některé hlavní role, například Conrada v *Korzárovi*, Prince v *Labutím jezeře* nebo v *Šípkově Růžence*, ale práci na nich jsem musel skloubit s přípravou na sborové party či demisolové role. Kdežto teď se díky sólové smlouvě mohu zaměřit především na velké role a plně se jim věnovat.

Co předcházelo vašemu příchodu do baletního souboru DJKT?

Afroditi: Mému příchodu do zdejšího divadla předcházelo studium na baletní škole v Řecku, posléze na Maďarské baletní akademii v Budapešti. Pobyt a studium v Maďarsku považuji za velký dar a jsem velmi vděčná své rodině a přátelům z Řecku, že mi ho umožnili nejen realizovat, ale podporovali mne a pomáhali mi studia i přes jisté nesnáze dokončit.

Justin: Před nástupem do DJKT jsem dva roky tančil v Junior Company v Bavorsku. Byl to ideální start pro začínajícího tanečníka, hodně jsme vystupovali a já jsem tak získal mnoho zkušeností z praxe na jevišti. Po dvou letech jsem si však už potřeboval najít stabilní práci ve stálém tanečním souboru. Můj tehdejší šéf, bývalý vynikající tanečník českého původu Ivan Liška mě nasměroval do DJKT v Plzni, kde šéf baletu Jiří Pokorný hledal tanečnický pro novou sezónu. Byl jsem pozván na konkurz a teď jsem zde.

Bylo něco, co vás v Plzni, popřípadě v České republice překvapilo, něco, s čím jste se museli smířit?

Justin: Pocházím vlastně ze dvou velkých měst. Narodil jsem se v Berlíně, kde jsem žil, než jsem odešel studovat do Mnichova. V porovnání s životem v německých velkoměstech jsem si musel zvyknout na život v hezkém, ale přece jenom menším městě. Po pár letech zjišťuji, že je to moc fajn a má to i své výhody, např. neztrácíte čas dlouhým cestováním z různých částí města do centra, ale máte vše po ruce.

Afroditi: Musím se přiznat, že je tu jedna věc, se kterou se stále snažím vyrovnat, a to je zima. Víím, že je to zvláštní a řada lidí by se mnou mohla polemizovat či nesouhlasit, ale mám zřejmě velmi nízkou toleranci vůči chladu. Možná je to tím, že pocházím z Řecku a jsem zvyklá na teplejší počasí i v zimě, ale tady je mi chladno prostě pořád. Jinak se mi tady žije dobře. Plzeň je přátelské a vlídné město, nic mi tu nechybí. Užívám si příjemné procházky v parcích i nejrůznější zábavní a kulturní akce. Celkově je to skvělé místo pro život, navíc je blízko Praha, takže poměrně často vyrazím za krásami vašeho hlavního města.

Který taneční styl je vám nejbližší?

Afroditi: Ráda střídám různé styly, ale kdybych si měla vybrat jeden, byl by to určitě klasický balet. Miluji disciplínu a přesnost, kterou vyžaduje, stejně jako jeho plynulou koordinaci, které se vždy snažím dosáhnout. Každý balet, který jsem kdy tančila, má v mém srdci svoje speciální místo, od těch romantických přes klasické až k neoklasickým. My lidé v sobě nosíme nepřeberně

Korzár (2019)

množství pocitů, emocí, myšlenek a zkušeností. V každé inscenaci je mohu zúročit, mohu sáhnout do své duše, vybrat vhodné emoce, ty propojit s danou rolí a naplno ji prožít. Příběh baletu je mým vodítkem, ráda se ztožňuji s životním postojem i charakterem taneční postavy a přitom obohacuji svůj skutečný život. To posouvá mé lidské bytí, mění moji duši, činí mě otevřenější a chápavější. Žijeme sice své vlastní životy, ale to nás někdy může nutit vidět věci jen jedním způsobem; ale když se vžijí do myšlení a postoje mé role, získávám úplně jiný pohled. Miluji drama, ale ve světě kolem nás je ho tolik, že není potřeba se trápit i ve světě umění. Mým favoritem je proto dokonalý dramatický příběh – balet *Labutí jezero*, moje oblíbená dvojrole Odette/Odile představuje laskavý souboj dobra a zla.

Justin: Mám rád všechny taneční styly, každý mi přináší něco jiného, rozdílné jsou pocity i emoce, pokaždé tak mohu zažít něco nového, autentického a neopakovatelného. Přesto zůstává mým nejoblíbenějším klasický balet, jeho kontrola – určitá sebekázeň, kterou potřebujete mít ve svém těle, když tančíte. Cením si vzájemné důvěry, která musí fungovat mezi mnou a taneční partnerkou během duetů či klasických pas de deux.

Co vám momentálně dělá radost?

Afroditi: Před časem jsem si koupila kytaru, ve volném čase na ni ráda cvičím. Nejsem sice moc šikovná, ale baví mě to. Ve volných chvílích také moc ráda čtu fantasy literaturu. Rovněž miluji posezení s přáteli a společně jít do jídelny, které sama uvařím. S tím souvisí i moje aktuální „guilty pleasure“ – sledování *MasterChef Řecko* – báječná inspirace i rady k nezaplacení. Zatím jsem nevynechala ani jediný díl.

Justin: Co mě opravdu těší a z čeho mám skutečně radost, je neustálá podpora mých přátel a rodiny. To, jak mě chrání a jak mi dodávají sílu prosadit se v tanečním světě, mi pomáhá být dobrým tanečníkem a současně zůstat slušným člověkem.

Děkuji za rozhovor.

Zuzana Hradilová

Don Quijote (2021)
foto Martina Root

Představujeme – mistr zvuku Petr Šolc

Čas od času Divadelní revue přináší čtenářům rozhovory s lidmi, jejichž profese není běžným divákům úplně známá, přitom by se bez nich představení mohla jen stěží odehrát. Jedním z nich je Petr Šolc, který si do kolonky povolání píše mistr zvuku Velkého divadla.

Petře, pracuješ ve Velkém divadle, které nyní patří činohře, opeře a baletu. Člověk by čekal, že při těchto představeních není zvukařů potřeba. Ale opak je pravdou. Můžeš nám práci divadelního zvukaře přiblížit a vysvětlit rozdíly mezi jednotlivými žánry.

Začnu od konce, v baletu se sice nemluví, ale zvukařů je i tam potřeba. Pro tanečníky je důležité, aby dobře a rovnoměrně slyšeli orchestr. Jen pro běžný odposlech používáme šest reproduktorů, které svým zvukem pokrývají plochu hlediště. Jsou například na lávce, v opo-

nové dráze nebo nad inspicentskými kabinami a míří do jeviště. Zdrojem signálu pro tyto reproduktory jsou mikrofony umístěné v orchestřišti. V poslední baletní premiéře, v *Donu Quijotovi*, je poměrně velké obsazení orchestru, které se do orchestřiště pohodlně nevejde. Proto jsou bubeníci usazeni v technické lóži a v chodbice přiléhající k orchestřišti. Do orchestřiště dáváme mikrofón, aby hráči, kteří jsou usazeni mimo orchestřiště, měli odposlech a zároveň je navíc „přizvučujeme“ mikrofony, aby byl poměr jejich zvuku a zvuku ostatních nástrojů orchestru vyrovnaný. Také se musíme postarat o to, aby všichni hráči viděli na dirigenta. Pokud na něj nevidí, musíme na požadované místo nainstalovat monitor. Další monitory jsou pak umístěny na jevišti a v technických lóžích. Zdrojem signálu je pak kamera umístěná v orchestřišti.

V baletech se také někdy používají různé zvuky, například vítr nebo bouřka. Toto se často využívá i v opeře, která má podobné požadavky – aby umělci dobře slyšeli orchestr a viděli na dirigenta. Zde se navíc „přizvučují“ sbory, protože když stojí hlouběji v jevišti, nejsou tak dobře slyšet. K tomu využíváme mikrofony, kterým říkáme „pušky“. Ty různě směřujeme na místa, kde se sbor nejvíce vyskytuje. Divák o tom neví, ale slyší zvuk trochu i z reproduktorů. Naším cílem je, aby nic nepoznal, a proto je velmi důležité vše na zkouškách opravdu dobře seřídit. Čas od času je v opeře požadavek na mikroporty, ne protože by to zpěváci neuzpívali, ale protože režisér chce, aby jejich hlas zněl

třeba nadpřirozeně. U opery se také stává, že dílo je napsané pro větší orchestr. Například jsou předepsané dvě žesťové skupiny, jedna usazená v orchestřišti, druhá na jevišti, která ale zahraje třeba jen pár taktů během předehry a závěru. Tyto situace se řeší předtočením a my během představení pouštíme nahrávku podle not. Tím se vlastně stáváme součástí orchestru. Je to náročné, protože na rozdíl od muzikanta nemáme možnost se srovnat, pokud špatně nasadíme.

To zní obtížně, jak se řeší tempo, když nahrávku nemůžeš ovlivnit?

V tomto případě se musí dirigent držet nahrávky. Má na pultě malý odposlech, který musí jedním uchem vnímat. Ale naši dirigenti jsou šikovní a mají tempa v hlavě, v případě krátkých dotáček slouží odposlech spíše pro kontrolu. Pokud je dotáčka delší nebo ve velmi jemné dynamice, řeší se to pomocí sluchátek. Dirigent slyší „předtáčku“ ve sluchátkách, někdy i společně s metronomem.

A co obnáší činohra?

V činohře pracujeme se scénickou hudbou a s nejrůznějšími zvuky, běžně pouštíme nějakých padesát zvuků během jednoho představení. Většinou hotovou hudbu dodá sám skladatel, někdy ji nahráváme tady u nás, například do *Postřižín*. Natočené nahrávky musíme sestříhat, je to mravenčí práce, kdy lze od nás z kabiny slyšet hlas hudebního režiséra: „Tady to vezme do taktu čtyřicet sedm, od taktu čtyřicet sedm bereme snímek dvacet šest, od taktu padesát dva bereme snímek dvacet sedm.“ V činohře se také často „přizvučuje“. V inscenacích, jako byla *Linie krásy* nebo *Srpen v zemi indiánů*, představovaly kulisy domy rozdělené na jednotlivé pokoje a režisérka měla požadavek, aby herci mluvili potichu, intimně. Tehdy bylo nutné všechny pokoje dobře „nazvučit“, jinak by diváci slovo mluvené šeptem dobře neslyšeli. A samozřejmě opět je naším cílem, aby divák nic nepoznal. A pak existují činohry, které jsou vlastně takovými malými muzikály, jako byl například *Modrovous*. V orchestřišti jsou nazvučené hudební nástroje a herci zpívají přes mikroporty.

Muzikál už uvádíme pouze v Novém divadle, ale i tak, řekneš mi o něm pár slov?

Na zvuk je určitě nejkomplikovanější, protože obsahuje všechno, co jsem zmínil. A kromě toho má každý herec svůj mikroport. Zpěvák zpívající do mikrofónu může s mikrofónem pracovat – oddálením nebo přiblížením může ovlivnit hudební dynamiku zpěvu. Jenže mikroport je přidělaný na jednom místě a nedá se s ním pohybovat. Potom je to na nás, abychom na mixpultu vyrovnávali dynamické rozdíly v konkrétním pěveckém projevu.

Takže to není tak, že byste představení připravili na začátku a pak ho mohli nechat být?

To vůbec. Jsme celé představení součástí zpěváka. A to jich při představení může být i třicet. To se pak nedá ohlídat a zpěváky rozdělujeme na sóla a na company. Company je co do vzájemné vyrovnanosti úrovní hlasitosti zhruba předpřipravená a pouští se jako celek, my hlídáme primárně sólisty. Během jejich zpěvu máme

Modrovous (2018)

neustále prsty na jejich faderech, tedy na těch ovládacích prvcích mixážního pultu, které ovlivňují intenzitu zvuku. Zároveň s tím samozřejmě hlídáme i vyrovnanost hlasitosti v company a také jednotlivých nástrojů orchestru. Naši starosti je také zapnutí a vypnutí mikroportů, když umělci nemluví, abychom neslyšeli šum či nežádoucí ruch. Nebo abychom se z šatny nedozvěděli něco, co bychom asi nechtěli slyšet. Ve Velkém divadle byl poslední muzikál *Šumař na střeše*, hlediště Nového divadla je utlumenější, což poskytuje zvukaři větší prostor pro práci s „nazvučením“, a to je přesně to, co muzikál vyžaduje. Ve Velkém divadle nám zůstalo osm portů, což pro opery a činohry stačí.

Jak se z tebe stal mistr zvuku?

Po škole jsem pracoval v pobočce Evropy 2 v rádiu West. Vyráběl jsem rozhlasové reklamy, což dělám do dneška, ale jen občas, protože tomu nechci věnovat příliš času a energie. Dokonce jsem jeden čas měl i vlastní studio. Ale postupně mě přestalo uspokojovat silně komerční prostředí reklam. Je tam hodně třecích ploch, mezi jednotlivými články produkčního řetězce – od zákazníka až po rádio. Je to náročné na čas i na psychickou výdrž. Tehdy, v roce 2000, jsem hledal nějaký protipól, něco, co má smysl a význam – a napadlo mě divadlo. Zavola jsem, jestli nehledají zvukaře, a oni řekli, že jo.

Otázka závěrem, musí mít zvukař to, čemu se říká absolutní sluch?

Ne, to nemusí. Stačí normální hudební sluch, znalost not a samozřejmě technické znalosti a dovednosti. Spíš bych řekl, že je důležité nějaké vnitřní nastavení nebo snad i talent. Já jsem měl původně pouze elektroprůmyslovku a oba cykly hry na klavír v ZUŠ, tenkrát to byla ještě LŠU, to tehdy při mém přijetí stačilo. Po mém nástupu mi byly zadány nějaké úkoly, ty jsem splnil, a tím pádem i zůstal. Později jsem ještě vystudoval obor Evropská kulturní studia na ZČU. Ale to spíš jako svého koníčka, i když určitý prúník s mou prací tam je.

Děkuji za rozhovor!

-md-

Linie krásy (2018)

Dirigentské kurzy

Ve dnech 9. až 17. února divadlo opět zrealizovalo další intenzivní cyklus Mezinárodních dirigentských kurzů, během nichž získali mladí dirigenti praktické zkušenosti s dirigováním opery *Carmen* pod dohledem šéfdirigenta a pedagoga HAMU Norberta Baxy. Tentokrát se účastníci sjeli opravdu ze všech koutů světa a s Novým divadlem a souborem opery DJKT se seznámili Celia Llácer Carbonell ze Španělska, Paul Schrage z USA, Guillemette Daboval z Francie, Korbinian Krol z Německa, Ena Romić z Chorvatska a Inchul Shin z Jižní Korey.

Baletní inspirace

Divadlo J. K. Tyla s radostí podporuje touhu vytvářet vlastní originální díla a snaží se mladým umělcům poskytovat stále nové příležitosti pro jejich rozvoj. Další takovou možností je nová tvůrčí dílna s názvem *Baletní inspirace*, ve které se členové baletního souboru budou moci představit v rolích choreografů. Jednotlivá autorská díla nabídnou individuální kreativitu a diváckou příležitost pohlédnout na rozvíjející se nadání známých interpretů, jimiž jsou vedle zkušeného tanečníka a choreografa Richarda Ševčíka také Mischa Alexander Hall, Thierry Jaquemet či mladá talentovaná sólistka Mami Hagihara. První *Baletní inspirace* je naplánována na 27. května na Malé scéně.

foto Martina Root

Alceste na festivalu Musica Bayreuth

Operní soubor bude 14. května hostem prestižního festivalu Musica Bayreuth, který se vedle Slavností Richarda Wagnera řadí mezi nejvýznamnější evropské kulturní události. Soubor na festivalu představí inscenaci *Alceste* pod vedením německého dirigenta, odborníka na starou hudbu a intendanta Gluckova festivalu v Německu Michaela Hofstettera, a to přímo na prknech Markraběcího operního domu, který je uznáván jako nejkrásnější dochované barokní divadlo v Evropě a který byl v roce 2012 zapsán do seznamu Světového kulturního dědictví UNESCO a v roce 2014 na listinu sta nejvýznamnějších pamětihodností v Německu. Plzeňský soubor bude součástí tohoto významného festivalu již poněkolkáté, v roce 2018 měl dokonce tu čest otevřít Markraběcí operní dům po šestileté rekonstrukci svou inscenací *Orfeo*.

Nové posily v souborech činohry a baletu

Během letošní sezóny se v souborech činohry a baletu objevilo několik nových tváří. Jedná se o absolventky JAMU Elišku Vocelovou a Denisu Cupákovou a tanečnici Ayala Magril. Eliška se v DJKT uvedla ve hře *Vánoce na poušti*, kde jí připadl nelehký úkol v podobě role, která nevstupuje do interakce s ostatními herci, její novou kolegyni Denisu mohou diváci vidět například v titulní roli v pohádce *Chytrá horákyne* nebo v alternaci s Klárou Kuchinkovou v *Čarodějkách ze Salemu*. Baletní soubor obohatila izraelská tanečnice Ayala Magril, jež nasbírala profesní zkušenosti v divadle v Tel-Avivu a v Bavorském juniorském baletu v Mnichově. Na scéně plzeňského divadla účinkuje například v inscenacích *Don Quijote* a *Lady Macbeth – 1865*.

Muzikál Něco shnilého! na festivalu Dokořán

V pondělí 13. června bude DJKT hostovat s úspěšným komediálním broadwayským muzikálem *Něco shnilého!* (*Something Rotten!*) na festivalu Dokořán pro hudební divadlo v Městském divadle Brno. Festival, pořádaný v Brně s několikaletou přestávkou již od 90. let, vždy začátkem června představuje divákům průřez tím nejzajímavějším, co se v oblasti hudebního divadla odehrává na českých i zahraničních jevištích. Výběr muzikálových představení doplňuje i bohatý off-program. Inscenace muzikálu *Něco shnilého!*, uvedená na Nové scéně v Plzni v české premiéře, se tak zařadí mezi ostatní tituly, reprezentující produkci českých i zahraničních muzikálových scén.

foto Martina Root

Ohlédnutí za Balet Gala 2022

Soubor baletu se snaží každoročně nabídnout plzeňským milovníkům tanečního umění koncert za účasti mezinárodních hvězd. Letos se Balet Gala uskutečnil 17. dubna ve Velkém divadle a vedle místních sólistů a souboru DJKT vystoupili také první sólisté Národního divadla v Praze Nikola Márová a Adam Zvonař, sólisté Hamburského baletu Silvia Azzoni a Oleksandr Ryabko nebo Václav Lamparter a Jia Sun z Drážďan. Vrcholem večera bylo vystoupení oceňované španělské tanečnice Lucii Lacarry, jež jako sólistka působila v Ballet National de Marseille či San Francisco Ballet. Diváci mohli tuto nezapomenutelnou osobnost tanečního světa vidět s partnerem, bývalým sólistou Královského baletu v Londýně, Matthewem Goldingem ve slavné choreografii *Snow Storm* od Yuriho Possokhova.

Václav Lamparter

Jana Piorecká

Jsem kněžna bláznů

Smetanova Litomyšl je mezinárodní operní festival, který se koná již více než 70 let, a to na přelomu června a července v rodném městě skladatele Bedřicha Smetany a jeho okolí. Letos se ho zúčastní i operní soubor DJKT s inscenací *Jsem kněžna bláznů* mapující soukromý i tvůrčí život české spisovatelky Boženy Němcové. Komorní operu napsala Lenka Nota Foltýnová a libreto Olga Sommerová na základě dopisů a deníků Němcové. Dokumentární operu hudebně nastuduje Jan Bubák, režijně ji připraví Martin Otava. V hlavní roli se představí Jana Piorecká. Plzeňští diváci budou mít možnost operu vidět v sezóně 2023/2024 na Malé scéně v rámci kulturní akce Rok české hudby.

Lucia Lacarra, Matthew Golding

Silvia Azzoni, Oleksandr Ryabko

Benda 300.2.2. 300. výročí, 2 melodramy, 2 soubory

Další netradiční zážitek si diváci budou moci vychutnat 6. května přímo na jevišti Velkého divadla. Soubory opery a činohry totiž společně uvedou při příležitosti 300. výročí narození světově uznávaného skladatele Jiřího Antonína Benda jeho dva melodramy *Medea* a *Pygmalion*. Diváci si poloscénické nastudování prvního z nich a koncertní provedení druhého budou moci užít z bezprostřední blízkosti – budou totiž usazeni na jevišti Velkého divadla, kde se oba dramatické příběhy v podání Jaroslava Meduňy, Apoleny Veldové, Jany Kubátové a Jana Maléře a za doprovodu komorního orchestru odehrají. Kapacita je 120 míst, vstupenky jsou již v prodeji. Reprízy jsou naplánovány na 25. a 31. května.

foto Společnost Zdeňka Fibicha

Koncert Jsme muzikál! opět pod plzeňským nebem

Obdobně jako v předchozích letech připravuje i letos muzikálový soubor DJKT na 20. června svůj letní open air koncert v rámci Divadelního léta pod plzeňským nebem. Jeho scéna tentokrát vyrostne na náměstí Míru v parku před budovou Českého rozhlasu Plzeň. Stejně jako v uplynulých ročnících bude i tentokrát program přehlídkou hitů z minulého, současného i budoucího repertoáru souboru muzikálu DJKT v podání všech jeho členů – přítomní diváci se tak třeba jako vůbec první dozvědí, na jaké muzikálové tituly se mohou na jevišti Nové scény těšit v příštích měsících. Příjemným letním večerem pod otevřeným nebem tradičně provede šéf muzikálového souboru Lumír Olšovský.

foto Alžběta Huclová

Projekt Intro '21 dospěl do finále

Projekt Intro '21, jehož cílem bylo přivést na svět nové původní české muzikály, dospěl do svého finále – v pátek 22. a sobotu 23. dubna se na Malé scéně DJKT představil vítězný muzikál *Kouzelné hodinky doktora Kronera* s hudbou Jana Kaňky a libretem Tomáše Javorského v režii Viléma Dubničky. Nový titul v hlavních rolích s Romanem Krebsem a Pavlem Klimendou tak navázal na diváky příznivě přijaté světové premiéry muzikálových novinek *Otřást vesmírem* a *Píseň pro Ninu*, vítěze třetího a druhého místa. Úspěšný projekt pokračuje do druhého ročníku pod názvem INTRO '22 – v současné době odborná porota hodnotí a vybírá nejlepší nově přihlášená díla, na která se naši diváci mohou těšit v průběhu příští sezóny.

Roman Krebs

Skupova Plzeň

Skupova Plzeň je nejstarší profesionální divadelní festival v České republice a se svým 34. ročníkem zavítá i do Divadla J. K. Tyla. Konkrétně na Malou scénu, kde 9. června vystoupí brněnské divadlo Radost s inscenací *Hamlet on the Road*. Příběh prince Hamleta, jeho matky Gertrudy, která se vdala za bratra zesnulého krále Claudia, a nešťastné Ofelie vypráví prapodivná kočující herecká společnost uvádějící loutkového *Hamleta* ve starobylém překladu. Je to vskutku podivná herecká společnost, jedním z jejích členů je dokonce hrobník! Aktéři se do svých rolí ponoří natolik, že vražednému šílenství jedné z nejkrvavějších Shakespearových tragédií nakonec sami podlehnou.

foto Divadlo Radost

PLZEŇSKÝ SALÓN 2022

Plzeňský salón 2022

Plzeňský salón je pravidelná výstava výtvarných děl, kterou v letošním roce pořádá Unie výtvarných umělců Plzeň ve spolupráci s Divadlem J. K. Tyla. Ve foyer Nové scény bude letos pokračovat 7. ročníkem a představí současnou aktuální tvorbu členů unie a jejich hostů všech věkových kategorií. Doplněna bude o připomenutí významných výročí plzeňských osobností – narození Jiřího Trnky a Josefa Skupy. Plzeňský salón se totiž soustředí na prezentaci plzeňských a regionálních umělců a odráží jejich vztah k městu i celému regionu. Výstava bude zahájena 17. května slavnostní vernisáží za účasti ředitele divadla Martina Otavy, kulturní veřejnosti a mnoha významných osobností, k vidění pak bude ve všech patrech foyer Nové scény až do 28. června.

Jan Prýmek

Divadelní prostředí s koncem sezóny bohužel opustí vedoucí výroby kostýmů Jan Prýmek. Jeho tým čítá přes 70 zaměstnanců – krejčovny, kloboučnické dílny, pánské i dámské vlásenkárny, garderoby, skladu i půjčovny kostýmů. To vše má na starosti od roku 1995, i když v Divadle Josefa Kajetána Tyla pracoval již mezi lety 1980–1985 jako krejčí scénických kostýmů. Během svého působení byl Jan Prýmek u zrodu více než 500 inscenací a poznal více než 80 výtvarníků kostýmů, z nichž rád vzpomíná například na legendárního scénografa a kostýmního výtvarníka Bedřicha Bartáka nebo na Ivanu Brádkovou. Svěho týmu si vždy vážil, protože podle jeho slov je v dnešní době nadmíru těžké najít krejčové či krejčí, kteří umí ušít frak nebo historický kostým, a každý, kdo přijde do divadelní krejčovny, se dlouhou dobu zapracovává. Největší radost pak má, když se povede skloubit požadavky kostýmních návrhářů s finančními a výrobními limity divadla a také když má jeho tým klid na svou práci a inscenátoři jsou s výsledkem jejich práce spokojeni. Jan Prýmek se do látek, nůžek a nití zamiloval už na základní škole, vyučil se pánským krejčím a potom absolvoval Střední průmyslovou školu oděvní v Praze. Ve svém volném čase se věnuje svému krejčovství specializovanému na šití pánských obleků. Za celé divadlo mu přejeme, aby mu jeho záliba přinášela stále mnoho radosti, a děkujeme za dlouholeté nadstandardní pracovní nasazení.

s Alešem Valáškem

Charlotte Režná, Pavel Klimenda

Stanislava Topinková Fořtová, company

Jubileum Věry Sudkové

V dubnu oslavila krásné 85. narozeniny bývalá členka baletu DJKT, choreografka a pedagožka Věra Sudková, jež se výrazně zapsala i do historie divadelního archivu a mažoretkového sportu. V plzeňském baletu působila, kromě malého odskočení do Laterny magiky, s níž absolvovala půlroční zájezd do Montrealu v Kanadě, dvacet pět let a ztvárnila zde například Šípkovou Růženku a Čertici v baletu *Z pohádky do pohádky*, temperamentní Španělku v *Labutím jezeře* či Macechu v *Popelce*. Po skončení aktivní taneční kariéry ji její záliba v historii přivedla do archivu divadla, kde pracovala celých 13 let. Antonín Špelda v jedné ze svých publikací vyzdvihl její zásluhy takto: „Věra Sudková se zasloužila o modernizaci archivní práce. Zavedla nové inventurní knihy, karty materiálu, vytvořila archiv dokumentace inscenací DJKT, osobností i událostí vztahujících se k divadlu od roku 1945.“ V roce 1995 založila při Základní umělecké škole v Přešticích klub Bohemia a o dva roky později se zasadila v témže městě o soutěž mažorettek, která se stala kvalifikačním kolem pro celorepublikové mistrovství. Mažoretky se staly její srdeční záležitostí a jako tanečnice dokázala obohatit mažoretkový sport o nápadité prvky. Jedním z jejich nápadů je závěrečná figura skupin – stop figura s otočkou, která byla zavedena jako povinná do pravidel a převzal ji celý mažoretkový svět.

-mar-

Evžen Oněgin (1954)

Nachové plachty (1981)

Dana Saková

S lítostí oznamujeme, že nás 26. ledna 2022 ve věku 70 let opustila dlouholetá členka sboru operety a muzikálu Dana Saková, která vyrůstala v hudební rodině. Její otec byl uznávaným skladatelem zábavné hudby a jeho dcera začínala v dětském pěveckém sboru, jehož členové účinkovali v inscenacích plzeňského divadla. Láska ke zpěvu a divadlu silně zapůsobila a po odborném studiu zvolila Dana svou profesní dráhu spojenou s hudebním divadlem, na které vydržela po celý život. Za tu dobu vytvořila kromě své práce ve sboru i celou řadu menších rolí a vedlejších postav v mnoha inscenacích. Budeme na ni vděčně vzpomínat.

Artuš Rektorys

Olga Štruncová odchází do důchodu

Olinku znám přes čtyřicet let. Když jsem v roce 1980 nastoupil do DJKT, tančila v baletním souboru. Protože jsem vždy měl balet velice rád a často jsem na baletní představení chodil, viděl jsem ji tančit v mnoha tehdejších inscenacích. Zářila v nich, protože patřila k těm, kteří měli nejen talent a odpovídající taneční vzdělání, ale ke své práci přistupovali vždy poctivě a s největší pokorou. Představení bylo za měsíc mnoho, vedle samostatných baletů bylo samozřejmostí, že soubor účinkoval i v operách, operetách a muzikálech, někdy dokonce i v činohrách. Z řady rolí vzpomínám na její Zlatovlásku v dnes pohříchu nikde nehraném baletu Oskara Nedbala *Z pohádky do pohádky*, Dorotku v Pololánikově *Pierotovi*, Svanildu v Delibesově *Coppélii* nebo na role v balettech *Hoffmannovy povídky*, *Špalíček*, *Spící krasavice* nebo *Sněhurka*. Protože taneční povolání patří v divadle k těm s nejkratší životností, když se stal šéfem opery Oldřich Bohuňovský, Olga Štruncová přijala místo tajemnice operního souboru. Tehdy jsme se velice sblížili, protože jsem dlouho úzce se všemi šéfy spolupracoval, a tak jsem občas mohl poradit i Olince, např. když bylo zapotřebí sehnat rychlý zázrak do některé z našich inscenací. Olinka se ovšem záhy jako tajemnice souboru opery zapracovala a zvládala stále více narůstající agendu, kterou tato funkce vyžadovala. Rozsah její práce v době, kdy odchází do důchodu, se absolutně nedá srovnat s prací, kterou dělala v prvních letech, kdy do souboru přišla. Ke zdárné práci tajemnice jistě přispělo i to, že operu měla ráda od dětství, kdy se stala s rodiči pravidelným návštěvníkem divadelních představení v Plzni, i to, že za svých studií na ostravské konzervatoři, kam přišla studovat balet po základech získaných v Baletní škole DJKT, téměř denně účinkovala v ostravských baletních nebo operních představeních. Ostatně na Ostravu vzpomíná dodnes. Olinka se stala nepostradatelnou a spolehlivou tajemnicí operního souboru pro všechny šéfy, se kterými spolupracovala, od

Oldřicha Bohuňovského až po Jiřího Petrdlíka. Brzy se velice dobře zorientovala v práci souboru a sama také dobře věděla, kde hledat náhradu za případně onemocnělého sólistu. Práce ovšem neustále přibývalo a agendu, kterou v některých divadlech vykonává celý tým pracovníků, zvládala sama. Byla doslova duší operního souboru, k dispozici všem sedm dnů v týdnu a čtyřicet hodin denně. Samozřejmě takové pracovní nasazení unaví a přesto, že divadlo stále miluje, rozhodla se odejít do zaslouženého důchodu. Vždy sama vykonala to, co bylo její povinností (často i víc) a poctivý pracovní přístup si z jeviště přenesla i do kanceláře. Odchází se jí myslím dobře, protože její nástupkyně Barbora Srbová, které se snažila v krátké době předat veškeré své zkušenosti, se ukazuje jako zdatná tajemnice souboru, která Olinku spolehlivě nahradí. Ta řekla, že pro ni bude vždy „přítelkyně na telefonu“. A Olinka nyní bude mít víc času věnovat se své rodině, milované chatě a určitě si najde cestu do divadla, kde strávila celý svůj život.

Zbyněk Brabec

Za Inge Švandovou-Kouteckou

Do divadelního nebe odešla 6. února 2022 dlouholetá režisérka opery DJKT v Plzni Inge Švandová-Koutecká (* 13. června 1936). Pražská rodačka po studiích na gymnáziu vystudovala operní režii u zakladatele moderní české režie Ferdinanda Pujmana (sama říkala, že byla jeho poslední žačkou) a také zpěv u Marie Budíkové. V roce 1960 spojila svou uměleckou činnost s tehdy poměrně mladým souborem opery Jihočeského divadla v Českých Budějovicích, kde jako první operu nastudovala Rossiniho *Lazebníka sevillského* (ten měl premiéru 19. června ještě před nástupem Inge Švandové do angažmá), který předznamenal dlouhou řadu jejích 185 většinou operních, ale i operetních a muzikálových režii. V Českých Budějovicích vytvořila asi šedesát inscenací širokého repertoáru, kterými na sebe upozornila, což ji přivedlo v roce 1971 do plzeňského Divadla J. K. Tyla, kde byla režisérkou opery a kde rovněž vytvořila desítky operních inscenací. Považoval jsem za velkou devízu, že tehdy režisérů nejen operní inscenaci nastudovali, ale byli v rámci svého úvazku také na každé repríze své inscenace. Z toho jsme profitovali především my mladí, které do plzeňské opery angažoval tehdejší šéf opery Oldřich Kříž. Paní režisérka každou svou inscenaci sledovala ze služebního místa v hledišti a po představení nám vždy řekla nejen to, co se nám povedlo, ale i to, co se nám nepodařilo, abychom to příště udělali lépe. To byla pro mladé absolventy konzervatoří i vysokých hudebních škol nedocenitelná praxe, kterou bych dnes přál všem mladým zpěvákům, protože žádná škola je nemůže všemu naučit. Inge Švandová byla detailistka (někdy možná až moc), která dbala na přesné dodržování všeho, co nazkoušela. V Plzni působila se svým manželem, výtvarníkem Vlastimilem Kouteckým, až do roku 1991, kdy se přestěhovali do Českého Krumlova. V letech 1993–1995 působila ještě jako šéfkyně opery v Opavě. Pak se vrátila opět do jižních Čech, učila zpěv a herectví na českobudějovické konzervatoři a se studenty zde také studovala operní inscenace. Protože byla nesmírně aktivní, k této činnosti si přibrala ještě výuku jevištního kostýmu a dějin odívání na Uměleckoprůmyslové škole v Českém Krumlově. Ještě je nutno zmínit, že často vytvářela návrhy scény i kostýmů, a to nejen ke svým vlastním inscenacím. Za svou činnost byla několikrát oceněna, např. v roce 1985 jí byl udělen titul zasloužilá umělkyně, v roce 2004 obdržela cenu Jihočeská Thálie, v roce 2012 Cenu města Český Krumlov a ještě v roce 2016 cenu Senior Prix od Nadace Život umělce. Na svůj bohatý život stejně jako na řadu osobností, se kterými se setkala, vzpomíná v knize *Můj život s operou*, která vyšla v roce 2012. Z výše uvedeného by se zdálo, že její život byl šťastný a úspěšný. Sama ale napsala: „Ačkoliv se raduji Švandová, můj život moc švanda nebyla, osud se se mnou příliš nemazlil. Ale zvládla jsem to a uměla se radovat z úspěchů i z nezapomenutelných vztahů k vzácným lidem a přátelům.“ Závěr svého života prožila v relativní svěžesti v Domově pro seniory Máj v Českých Budějovicích. Vzpomínání na dlouholetou režisérku plzeňské opery zakončíme jejími vlastními slovy z roku 2012, v nichž se zračí její optimistický přístup k životu: „Dokud na světě je láska, hudba, slunce, smích, každodenní drobné věci, radujme se z nich. Ať si bylo, jak si bylo, mně se chce žít dál. I když někdy slza skápla, život za to stál.“

Zbyněk Brabec

Zkrocení zlé ženy (1982)

Nová scéna nabídne lepší zvuk

Nová scéna DJKT nabídne divákům od příští sezóny hodnotnější akustický zážitek, a to díky novému elektroakustickému dozvuku. Technická příprava probíhá ve spolupráci se správcem budovy, tedy s Obytnou zónou Sylván, vlastní práce by měly začít o divadelních prázdninách, kdy do stěn v hledišti Nové scény bude zabudováno několik desítek malých reproduktorů. Díky přirozeně působící akustice se diváci budou cítit jako uprostřed zvukového dění bez ohledu na to, ve které části hlediště se budou právě nacházet.

Eliška Bartáková

Vedení divadla se od otevření Nové scény potýkalo s nespokojeností diváků i odborné kritiky, kteří poukazovali na akustické nedostatky tohoto jevištního prostoru. Proto byly v roce 2017 odborníky zmapovány akustické možnosti Nové scény a jako nejvhodnější řešení se ukázala technologie elektroakustického dozvuku. Vedení divadla oslovilo svého zřizovatele, město Plzeň, a zahájilo jednání o možnostech vylepšení akustiky sálu. Mezitím ředitel divadla ve spolupráci s umělecko-technickými zaměstnanci neustále hledal nejvhodnější řešení, aktualizoval požadavky podle nejnovějších možností a zároveň se snažil seznámit s touto technologií diváky i odbornou veřejnost. V roce 2019 byl Martin Otava pověřen Uměleckou radou DJKT, aby zajistil studii, která by multifunkčnost elektroakustického dozvuku a výhody pro diváky jasně a detailně vyhodnotila. Ač stávající zvukové vlastnosti budovy nejsou špatné, forma elektroakustického dozvuku se již běžně používá na evropských i světových scénách a pomoci by měla především činohře a opeře, tedy žánrům, ve kterých umělci zpravidla nepoužívají mikroporty. „Žádný sál nemůže být zcela vyhovující pro všechny žánry. Buď vyhovuje více opeře, nebo činohře. Nebo je to takový střed. Nové divadlo je staré už skoro

osm let a tato technologie zažila v posledních letech raketový vývoj. A my se snažíme jít v současných trendech a vytvořit v Novém divadle prostor vhodný pro všechny žánry včetně velkých symfonických koncertů,“ vysvětluje situaci Martin Otava a jako zajímavost doplňuje, že tento dozvuk byl před časem instalován například v Národním divadle v Brně.

Bohužel přípravu projektu zbrzdila pandemie, a to až do letošního roku, kdy náměstkyně primátora Eliška Bartáková přijala roli koordinátora jednání mezi městem Plzeň, Obytnou zónou Sylván a Divadlem J. K. Tyla. Náměstkyně se problematikou vylepšení akustiky Nové scény zabývala od svého nástupu do funkce, jednala o možnostech financování nejen z rozpočtu města, ale také o využití dotací z Evropských fondů. Tehdy se bohužel žádný vhodný program pro financování najít nepodařilo. Investici 15,8 miliónu korun do této moderní technologie schválilo Zastupitelstvo města Plzně v únoru letošního roku a umožnilo tak divadlu uvolnit potřebnou částku z rezervního fondu divadla. „Instalace elektroakustického dozvuku povýší Novou scénu na prostor vhodný pro všechny žánry s přirozeně působící akustikou. Byť plánované úpravy jsou zaměřeny primárně na hlediště a divácký komfort, zlepší se i vnímání zvuku účinkujících na jevišti i v orchestřišti,“ okomentovala investici Eliška Bartáková. „Elektroakustický dozvuk významně vylepší zvukový komfort i pro hendikepované nebo méně pohyblivé diváky, kteří vzhledem ke stavebnímu řešení hlediště aktuálně nemohou navštěvovat přední řady. Pro zlepšení jejich zážitku z představení i po vizuální stránce a celkovému zlepšení provozní obslužnosti celého hlediště je třeba společně s divadlem pokračovat v hledání možností spodního bezbariérového přístupu do hlediště Nového divadla,“ přiblížila další plány náměstkyně primátora.

Martin Otava
foto Martina Root

Šimon Dominik bude režírovat pod plzeňským nebem

Režijní práci Šimona Dominika (1981) znají diváci DJKT díky adaptaci poetických Hrabalových *Postřižín*, jako režisér mladší generace už má ale na svém kontě na padesát inscenací v celé řadě českých divadel. Od představení v DISKU, přes Divadlo NaHraně, první angažmá v Chebu, divadla ve Zlíně, Českých Budějovicích, Hradci Králové nebo Olomouci, až po inscenace, které vznikly v době jeho šéfování činohře Divadla F. X. Šaldy v Liberci. Kromě režie vystudoval i žurnalistiku, překládá, dělá úpravy textů a má zkušenosti jako dramaturg. V současnosti je na volné noze a jeho inscenace můžete vidět třeba v Divadle na Vinohradech, v brněnském Národním divadle nebo v Kladně.

Po více než roce od *Postřižín* se vracíte, abyste pro festival Divadelní léto pod plzeňským nebem režíroval komedii Ladislava Smočka *Podivně odpoledne dr. Zvonka Burkeho*. Zalíbilo se vám v Plzni?

Ano, zalíbilo. Plzeň je příjemné město, vstřícné pro divadelní tvorbu. Moc se těším, že open air bude oproti kamenným divadlům, ve kterých pracuji prakticky pořád, zase něco nového.

Máte s režírováním pod otevřeným nebem zkušenost?

V Chebu jsme v létě 2011 inscenovali alžbětinskou hru *Tragedie Albrechta z Valdštejna* v autentických kulisách Chebského hradu. Teď se těším, že se s magií open air produkce zase potkám, už mi ty noční zkoušky a hlídání meteoradaru chybí.

V titulní roli *Zvonka Burkeho* se představí talentovaný herec Divadla pod Palmovkou Jakub Albrecht, bytnou *Outěchovou* si zahraje legenda Divadla Sklep Milan Šteindler. Jak se na práci s nimi těšíte?

S Kubou se znám léta, potkali jsme se v Liberci, kde jsme spolu v průběhu let nazkoušeli tři inscenace, mimo jiné titulní roli v *Absolventovi*. Moc hezky se s ním pracuje a jsme propojení i přes spoustu známých. Na Milana Šteindlera jsem zvědavý, zatím jsem s ním nepracoval, dospíval jsem ale v devadesátých letech, kdy do televize proniklo Divadlo Sklep, a byl jsem odkojený na České sodě. Milan Šteindler je tak jedním z hrdinů mého dospívání.

V *Podivně odpoledne* bude hrát i člen činohry DJKT a skvělý Pepin z *Postřižín* Michal Štěrbá, který patří i ke stálým Divadelního léta. Chystáte se opět využít jeho komediální talent?

Rozhodně! S Michalem byla na *Postřižínách*, myslím, že oboustranně, příjemná a tvůrčí spolupráce. On je absolutně přesný představitel Václava Václava – když jsem *Podivně odpoledne dr. Zvonka Burkeho* četl a věděl, že obsazení budeme kombinovat z pražských a plzeňských tváří, Michal byl jasná první volba. Ikonickou roli Svatavy bude hrát Diana Toniková, se kterou mě provází dlouhá společná minulost. Známe se ještě z Chebu a dělali jsme spolu už opravdu hodně inscenací. A kromě toho, že v mých inscenacích hraje, dělá mi často i pohybovou spolupráci, jako třeba zrovna v *Postřižínách*.

Kdo další bude součástí vašeho tvůrčího týmu?

Scénu navrhl Karel Čapek, což je scénograf, se kterým jsem

foto Alžběta Huclová

se potkal na DAMU a děláme spolu od té doby prakticky všechno, co jsem režíroval. Muziku skládá Matěj Kroupa, také jeden z mých pravidelných spolupracovníků, který je také podepsán i pod *Postřižínami*. Autorka kostýmů Andrea Pavlovičová je plzeňským příspěvkem do našeho týmu, ještě se neznáme, ale je fajn, když člověk nedělá jen s těmi samými lidmi a tým se oživuje.

Patří Ladislav Smoček k vašim oblíbeným dramatikům?

Podivně odpoledne dr. Zvonka Burkeho v legendární inscenaci Činoherního klubu pro mě před asi třiceti lety znamenalo jeden z prvních divadelních zážitků po přesunu z dětských představení k těm dospělým. A mám radost, že se řízením osudu s touhle hrou znovu setkávám, tentokrát už jako režisér, ale znovu stejně jako tenkrát okouzlen Smočkovou prací s jazykem, postavami, situacemi. Naše inscenace by měla být dárkem ke kulatým narozeninám, které plzeňský rodák Ladislav Smoček letos oslaví.

Jeden z večerů Divadelního léta bude pod názvem *Jsem muzikál!* patřit muzikálovému souboru DJKT v režii Lumíra Olšovského. Co vy a muzikál?

Lumír Olšovský je shodou okolností můj spolužák z DAMU, muzikál je fajn žánr a v Plzni se dělá na vysoké úrovni. Já jsem klasický muzikál nikdy nerežíroval, ale mám za sebou docela dost hudebních komedií nebo inscenací, kde se využívají písničky. Před rokem jsme v Liberci s dramaturgem Jiřím Janků, který je i dramaturgem Divadelního léta, spáchali autorskou inscenaci *Semafor* o fenoménu dvojice Suchý–Šlitr. Nebyl to úplně klasický muzikál, ale určitě je to žánr, který mě baví a zajímá.

Už víte, jako bude vaše léto? Bude jen divadelní nebo vám zbude čas i na dovolenou?

Já jsem vlastně od covidu dva roky nikde v zahraničí nebyl a už mi to chybí. Doufám, že po premiéře se mi podaří něco naplánovat, hrozně rád bych někam letěl a trochu změnil povětrí. Doufám, že letos už budou věci jednodušší a že se mi podaří vyrazit někam „za hranice všedních dní“.

Děkují za rozhovor.

Daniela Vítová

Město **Plzeň**

SLAVNOSTI SVOBODY PLZEŇ

5.–8. KVĚTNA 2022

www.slavnostisvobody.cz

Plzeň - náměstí Republiky

www.altman.cz

Altman®
punc elegance

Klenotnictví a hodinářství Altman je partnerem vítězné inscenace Kouzelné hodinky doktora Kronera v rámci projektu Intro '21.

BREITLING
1884

ZENITH

CARL F. BUCHERER
LUCERNE 1888

Bell & Ross

BAUME & MERCIER
MAISON D'HORLOGERIE GENEVE 1830

TAG Heuer

JAERMANN & STÜBI
THE TIMEPIECE OF GOLF

LONGINES

MAURICE LACROIX
Manufacture Horlogère Suisse

ORIS
HÖLSTEIN 1904

FREDERIQUE CONSTANT
GENEVE

EDOX

RAYMOND WEIL
GENEVE

HAMILTON

FORTIS

CERTINA
SWISS WATCHES SINCE 1830

TISSOT

claudes bernard
swiss made watches

Široký výběr všech kategorií šperků včetně snubních prstenů, možnost zakázkové výroby.

Docela jiný svět v Zoologické a botanické zahradě města Plzně

Nejzápadnější tuzemská zoo vznikla v roce 1926 u řeky Radbuzy a v dnešním areálu na Lochotíně působí od roku 1963. Jako první zoo v České republice je v od roku 1981 sloučena v překrásný celek s botanickou zahradou a v centru města má samostatnou expozici Akva Tera. Aktuální počet zvířat dosahuje na 1200 druhů a 7000 jedinců; počet forem pěstovaných rostlin přesahuje 15 000. Návštěvností se zahrada posledních roky pohybuje na 5. místě v ČR, již přesahuje 500 000 návštěvníků za rok. Dnes jde o oázu chránící přírodu v širokém smyslu, poskytující mnoho po- učení s přidanou hodnotou celodenní rodinné zábavy.

Mezi speciality plzeňské zoo patří chov zvířat v přiroze- ných a přitažlivých podmínkách. Expozice tvoří výseky biotopů s charakteristickými druhy rostlin a živočichů. Ti jsou v plzeňské zoo podle Generelu vývoje z roku 1996 umístováni podle světadílu svého původu. Stále více je chována ohrožená fauna ostrovů, jako jsou Filipíny či Ma- dagaskar.

Za pozornost stojí volné výběhy – tygři a lvi v přírodních expozicích, skalní výběhy irbisů, ostrovy opic. V zoo nalez- nete nejrozsáhlejší tuzemský výběh medvědů nebo vel- kou skupinu šimpanzů. Od roku 1996 přibyla k původním historickým budovám, což byl Tropický pavilon a skleník, především řada nových či zrekonstruovaných pavilonů – dům šelem se změnil na Svět afrických savců, sousední budova na Madagaskar. Zcela nově vznikl Dům afrických kopytníků v roce 2007 (jako první velká stavba v historii), oživen byl unikátní statek z 19. století Lüftnerka (2001). V tuzemsku nemá obdoby japonská zahrada Šowa-en (2004) nebo expozice Česká řeka, dokončená v září 2008. Tady nechybí ani majestátní sumci, hbité štiky či vydra. Plzeňská zoo vždy lákala milovníky plazů. Nejplodnějším zvířetem jsou velké želvy ostruhaté. Úspěchy se dostavu- jí v chovu ostrovních varanů, krokodýlů čelnatých nebo krajt zelených. Různorodá je pak kolekce ptáků.

Rok 2010 znamenal pro zoo historický mezník. Tehdy se nastěhovali do nových pavilonů zástupci největších zvířat, která zde ještě nikdy nebyla chována. Jsou to no- sorožec indický, hrošík liberijský a žirafa Rothschildova. Poprvé se objevili i gepardi a pandy červené. Novými ex-

Petr Konáš, Andrea Černá, Jakub Zimulka, Martin Stránský
foto Jaroslav Vogelntanz

pozicemi za poslední desetiletí je unikátní Svět v pod- zemí, dále skleník Mediterraneum a pavilon Amazonie nejen s kolekcí drápkatých opic. Novinkou roku 2015 se stala expozice Království jedu. V roce 2018 ji doplnily Fi- lipíny s motýly a krokodýly. Dominantou zahrady se stal Pavilon Zlaté ryby v čínském stylu. V roce 2022 se pro- mění expozice lvů, plameňáků i lemurů.

Botanická zahrada byla otevřena nejprve jako na zoo ne- závislé zařízení. A tak tomu zůstalo do roku 1981, kdy se obě zahrady sloučily. Po roce 1996 botanické expozice zaplnily celý areál a naopak do Asijské zahrady vstoupily voliéry ptáků. V průběhu roku se v zoo koná mnoho tra- dičních akcí, řada z nich ve folklórním a historickém kabá- tě v prostředí statku. Jiné mají vzdělávací či ochranný charakter, známý je MAYDAY 1. května, oblíbené jsou i Dny japonské kultury. Zajímavostí je expozice Strom jako eko- systém, tvořená dřevěným stromovým domkem a mající roli hřiště i učebny s modely hmyzu, ptáků a hub. Plzeňská zoo je po většinu roku botanickým parkem, ve kterém se neobjevují prvky 21. století, zejména technologie. Barvy květů a zeleň ji odlišuje od jiných zoo. Rovněž přírodní ma- teriály, dřevěné předěly, suché a vodní příkopy, otevřené expozice. Proto je do zahrady zapovězen přístup psům.

Příjemné posezení nabízí africká restaurace Kiboko, Hos- poda Na Statku či Sibiřský srub, upomínkové drobnosti lze získat v prodejně Suvenýry U Lemura. O zábavu se dětem postará rozsáhlé hřiště u amfiteátru a interiérové hřiště na statku. Letní žízeň pomohou utišit stylová pítka. Lo- chotínský amfiteátr nabízí pravidelné sokolnické ukázky. Do zoo lze v létě zajet vyhlídkovým vláčkem z náměstí Republiky. Ti z návštěvníků, kteří se opakovaně vrací, mohou využít výhodné permanentky. Od 90. let je možné pomoci s vývojem zoo symbolickou adopcí zvířete, svého kmotra má kolem 700 zvířat. Návštěvu zoo lze v sezóně spojit i s procházkou po nejstarším českém Dinoparku. Zah- rada je otevřena 365 dní v roce. Tento docela jiný svět se těší na Vaši návštěvu.

Krokodýl filipínský
foto Kateřina Mísířová

PŘEDPLATNÉ 2022/2023

ROZEHRAJEME
VAŠE EMOCE

V prodeji od 23. května 2022